

**Historia Pelagiana Et Dissertatio De Synodo V.
Œcumenica In Qua Origenis ac Theodori Mopsuesteni
Pelagiani erroris Auctorum justa damnatio exponitur, &
Aquilejense Schisma describitur**

Noris, Enrico

Patavii, 1708

Cap. 3. Pelagii patria, professio Monastica, & doctrina. Scribit Romæ
commentarios in Epistolas Pauli. Cœlestius Eunuchus Pelagii Acbates.
Rufini in Siciliâ obitus. Palinodia ejusdem ex codice ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72486](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72486)

CAPUT III.

Pelagii Patria, professio Monastica, & doctrina. Scribit Romæ commentarios in Epistolas Pauli. Celestius Eunuchus Pelagii Achates. Rufinus in Sicilia obtus. Palinodia ejusdem ex codice Vaticano nunc primum recitatur.

Donatistis postremo ac memorabili congressu, anno à Servatoris adventu quadringentesimo undecimo, in celebri Carthaginensi collatione superatis, diuturnis diffidiis, quæ tot annos Christianum Orbem crudeliter laceraverant, impositum tandem finem Orthodoxi sibi invicem, atque Augustino præsertim, cujus unius virtuti post Numen eam victoriam acceptam ferebant, gratulabantur: cum repentè Pelagianum bellum hominum opinione majus erupit, quod Africam, Asiam, atque Europam longè, lateque pervagatum, uti novis laboribus Augustinum implicuit, ita eidem novorum quoque triumphorum materiem suppeditavit. Hæresis Princeps Pelagius Britanniam habuit patriam: ita Prosper initio carminis de Ingratis:

*Dogma quod antiqui satiatum felle Draconis
Pestifero vomuit coluber sermone Britannus.
& inferius cap. 34.*

*I procul insana impietas, artesque malignas
Asper, & auctorem comitare exclusa Britannum.*

Paulus Orosius in apologetico patriam eandem Pelagio dedit, hæc de Pelagio locutus: *Britannicus noster mox, ut voluerit, se posse confidit.* Sanctus Augustinus Epist. 106. ad Paulinum scribit, Pelagium, ut à Tarentino Pelagio distingueretur, *Britonem fuisse cognominatum.* Et sanctus Prosper in Chronico ad consulatum Lucii, & Heracliani 413. *Pelagius Brito dogma nominis sui contra gratianæ Christi, Celestio & Juliano adiutoribus, exerit.* Corrigendus est Danæus comment. in lib. sancti Aug. de Hæresibus cap. 88. qui Pelagium *Gallum Britonem* vocat. Ex dictis enim Prosperi pater, Pelagium haud natum apud Britones, qui Galliam Celticam ad Oceanum incolebant, sed ex Britonum gente illum fuisse, quæ Occidentalem Britanniam occupaverat, unde illius insulæ populi vulgò Britones appellabantur. Unus è Britannia antiquissimus, idemque doctissimus testis Beda sufficiat lib. 1. Hist. gentis Anglorum: *Imprimis, inquit, hæc insula Britones solum, à quibus nomen accepit, incolas habuit, qui de tractu Armoricano, ut fertur, Britanniam advekti australes sibi partes vindicarunt.* Legatur Usserius de Antiquitate Britan. Eccles. ubi Britannii passim Britones apud veteres appellantur. Reiciendus est etiam Vossius lib. 1. Histor. Pelag. cap. 3. vocans Pelagium Scotum: nam Britonem illum fuisse Augustinus laudatus, & Beda ipse c. 10. testantur; Scoti verò, ac Picti Septentrionales insulæ plagas tenebant, eosque Beda dicit cap. 12. *gentes à parte Britonum remotas, quæ deinde sub Valentiano plurima mala Britonibus intulere, quæ in Beda, ac Gilda pluribus enarrantur.*

Pelagium Monachum fuisse non semel scribit Augustinus, in lib. de Hæresib. cap. 88. ait: *Pelagianorum est hæresis hoc tempore omnium recentissima à Pelagio Monacho exorta.* Nullis tamen sacris Ecclesiæ dignitatibus insignitus unquam fuit: nam Zosimus Papa in Epistola ad Aurelium & Afros Episcopos vocat Pelagium *Laicum virum ad bonam*

vingem longa erga Deum servitute rudentem. Eo enim tempore Monachi ad Sacros Ordines non promoti inter Laicos recensentur. Scriptores Anglici plura de illo tradunt, neminem tamen veterum testem laudant. Abbatem fuisse illum dicunt insignis cœnobii Bangorensis propè Cestriam, ubi duo mille, & centum Monachi vixere. Illorum testimonia recitat Usserius cap. 8. sed meritò contemnit Vossius citatus, vocans eadem juniorum fabulas. Hæc quidem libentius omitto, uti illud quoque, natum Pelagium eodem anno, atque eadem prorsus die, qua in Africa exortus est Augustinus, quod ex antiquo scriptore Vualfala producit Dempsterus lib. 15. Hist. Scotorum, licet de die non consentiat Ludovicus ab Angelis lib. 5. de Vita sancti Augustini cap. 14. Porro Augustinus natus est anno 354. Idibus Novembris, quem diem uti natalitium disputationibus cum doctissimis viris celebravit, ex lib. de Vita beata cap. 1. Illud omnibus in confesso est, vixisse illum in Oriente Monachum, ad quod probandum Baronius, Vossius, Usserius, alique producant Epistolam Chrysostomi anno 405. in exilio apud Arabissum in Armenia datam, in qua Pelagii casum deplorans ait: *De Pelagio Monacho magno dolore affectus sum; Cogita igitur, quot quantisque coronis digni sint, qui forti animo in acie steterunt, cum viros pie ac sanctè, tantaque cum tolerantia viventes abripi, atque in fraudem impelli videamus.* Verum ex sola nominis similitudine Pelagium Hæresiarcham designari, levem suspicionem dixit vir eruditissimus Petavius in calce tom. 3. Dogm. Theol. libro de Hæresi Pelagiana cap. 1. n. 3. Ego quidem arbitror, Pelagium ante annum 411. nunquam in Orientem transfretasse. Scribit Marius Mercator in Commonit. ad Pintam: *Hinc inceptam, & non minus inimicam veltæ fidei quæstionem sub sanctæ recordationis Anastasio Romanæ Ecclesiæ Summo Pontifice Rufinus quondam, natione Syrus Romæ primus invexit; & ut erat argutus, se quidem ab ejus invidia muniens, per se proferre non ausus, Pelagium gente Britannum Monachum tunc decepit, eumque ad prædictam apprimè imbuat, atque instituat impiam vanitatem.* At Rufinus cum Melania anno 396. & sequenti, Siricio adhuc superstite, Romæ degebat, cum nuper ex Oriente in Italiam venisset, ut capite superiori dictum est: quo tempore Rufinum libros Peri-archon ibidem in latinum sermonem vertisse diximus: tunc verò Pelagius Romæ aderat, quem ibidem diutissime vixisse testatur Augustinus, cujus verba mox dabimus. Cum verò mortuo Anastasio Rufinus timore deposito, favente Melania, Macario, Aproniano, aliisque illustribus viris Romam redierit, eodem Magistro familiaritè iterum usus est Pelagius, atque in semel imbibitis erroribus confirmatus, nempe nullum esse originis peccatum, neque mortem ex primi parentis reatu in homines derivasse, quæ Pelagianæ sectæ fundamenta fuerunt, quibus vastam postea errorum molem imposuere. Ex his mihi satis probabile videtur, Pelagium in Occidente Monachum induisse, ac captà à Gothis Romà, in Orientem primitus transfretasse; neque Chrysostomum in laudata Epistola, ubi Pelagii casum deplorat, de Britanno Pelagio ea scripsisse.

Extat apud Isidorum Pelusiotam acerrima cujusdam Pelagii Monachi reprehensio: nam lib. 1. Epist. 314. his Pelagium perstringit: *Si tibi carni-um nidor, atque esoniarum condimentum curæ est,*

jis,

is, qui magistratum gerunt, potius blandire, atque urbium caminos vestigia; neque enim homines Eremitæ facultates eas habent, ut te, quemadmodum tibi gratum est, excipere valeant. Quo anno hæc scripserit Isidorus, incertum est, illequidem etiam post annum 431. vivebat, nam libro eodem Epist. 410. ad Cyrillum meminit Synodi Ephesinæ eo anno celebratæ. Vossius cap. 3. id parum verisimile dicit: videt enim, Pelagii sanctimoniam à Chrysostomo, atque Augustino, aliisque laudari. Sed habemus alterum cœtaneum testem Orosium in Apologetico, qui Pelagium *ministrum mensarum*, itemque *balneis, epulisque nutritum* dixit. Ex illorum Monachorum grege erat Pelagius, de quibus hæc quidem lepidè scribit Hieronymus in Epistolâ ad Pammachium: *Et tamen miror, cur carni detrahentes vivant carnaliter, & inimicam suam foveant, & nutrant delicatè, nisi fortè implere volunt scripturam dicentem, Amate inimicos vestros.* Lautiores igitur mentas, ac pinguiores bolos noster delicatior Monachus consecratur: unde nil mirum, si Paulus Orosius, qui de facie satis hominem novit, illum nobis depinxerit in Apologetico *latos humeros gestantem, robustamque cervicem, præferentem etiam in fronte pinguedinem.* Ibidem etiam dicitur *mutulus, levis in fronte, μωρόφαρυγος*: erat ergo Pelagius altero oculo laesus.

Sed neque rectè eundem unquam de gratiâ, & libero arbitrio sensisse existimo: erat enim Origenianæ Scholæ rigidus professor, semperque aliquid monstri aluit. Scribit ipse anno 417. hæc ad Innocentium: *Legant illam Epistolam, quam ad sanctum virum Paulinum Episcopum ante duodecim fere annos scripsimus.* Scripta fuit Epistola anno 405. Porro Augustinus lib. de Grat. Christi cap. 35. ait: *Hanc ego Epistolam legi, & inveni, eum penè per totam non immorari, nisi in facultate, & possibilitate natura, & penè ibi tantùm Dei gratiam constituere.* Diutius in Urbe moratus est, ubique verò in colloquiis, ac disputationibus hæretica semper illum dogmata sparsisse, auctor est sanctus Doctor lib. 2. de Pecc. orig. cap. 21. *Alia quoque ipsius, inquit, in Urbe Româ, ubi diutissimè vixerat, atque in his fuerat prius sermonibus, contentionibusque versatus &c.* Passim enim peccatum originale elevabat, & altiùs pro libero arbitrio contra divinam gratiam loquebatur. Cùm semel Romæ quendam insignem Episcopum illam Augustini & brevissimam, & devotissimam præcatiunculam recitantem audisset, nempè *Da quod jubes, & jube quod vis*, quam sanctus Doctor lib. 10. Confess. cap. 29. & 37. inseruerat, eandem pluribus refellere non extimuit, & teste Augustino lib. de Dono persever. cap. 20. *penè cum eo, qui illa commemoraverat, litigavit.* Inde novæ doctrinæ auctor publicari cœpit Pelagius, eaque de ipso fama ad Augustinum in Africam usque pervenit, qui tamen, quòd Pelagii sanctimoniam à pluribus commendari cognoverat, doluit, eum virum in distortas aded sententias abiisse, nihil interim contra eundem scripsit.

Edidit Romæ Pelagius brevissimos in Pauli Epistolas commentarios, quos non uno loco excutit Augustinus, nempè lib. 3. de Peccator. meritis, & remissione, lib. de Gestis Pelagii cap. 16. & lib. de Pecc. orig. cap. 16. Marius Mercator in libello supplici ad Theodosium Imperatorem pag. 37. Cod. Vaticani superius laudati ait: *Ut autem & Pelagius cum isto pariter damnaretur, istud in causâ*

est: ausus est memoratus ante vastationem Urbis Romæ in Apostolum Paulum commentarios condere, & his edere, de quorum amicitia præsumebat. Quare ante annum 410. quo Roma à Gothis capta fuit, commentarios illos edidisse certum est, cùm Romæ propè Rufinum Magistrum degeret. Vossius lib. 1. Hist. Pelag. cap. 4. valdè edè inclinavit, ut putaret, hos Pelagii commentarios eos ipsos esse, qui libris Hieronymi vulgò subungi solent, quod citra dubium Jansenius postea asseveravit. Ex Mario Mercatore hæc nobis sententia probatur, qui ibidem hæc scribit de Pelagio: *In Epistolâ igitur, quæ est ad Romanos, cum ad illa loca venisset, ubi vas electionis ita loquitur: Propterea sicut per unum hominem in hunc mundum peccatum intravit, & per peccatum mors, & ita in omnes homines mors pertransiit, hæcenus credidit exponendum: quem librum ejus habemus, & proferimus ad convincendum inimicum ejus errorem; verba Pelagii: Et in omnes homines mors pertransiit, cum sic, inquit, qui peccat, similiter moriuntur, neque enim aut in Abraham, aut Isaac, aut Jacob mors pertransiit, de quibus Dominus ait &c.* Quæ quidem verba, & sequentia leguntur in commentariis Hieronymi libris annexis, ut patet ex cap. 5. ad Rom. ad illa: *Et ita in omnes homines mors pertransiit, quæ ita ibidem exponuntur: Dum ita peccant, & similiter moriuntur. Non enim in Abraham, & Isaac, & Jacob mors pertransiit, de quibus dicit Dominus &c.* Præterea Augustinus lib. de Gestis Pelag. cap. 16. ait: *Sunt quedam expositiones Epistolæ Pauli, quam scribit ad Romanos, quæ ipsius Pelagii esse dicuntur, ubi hoc quod scriptum est, Non volentis, neque currentis, sed miserationis est Dei, non ex persona Pauli asserit dictum, sed eum voce interrogantis, & redarguentis usum fuisse, cum hæc diceret, tanquam hoc utriusque dici non deberet.* At in memoratis commentariis illi prorsus sinistro interpretamento laudata Apostoli sententia subjicitur: *ibi enim post nonnulla Pelagius concludit: Unde intelligitur, quia hic interrogantis voce utitur, & redarguentis potius, quàm negantis.* Scio, sanctum Doctorem lib. 3. de Peccat. mer. & remis. nonnullas ex eisdem Pelagii commentariis argumentationes ad verbum recitare, quæ in editis non leguntur, sed illud satis verisimillimum iudico, eas ratioinationes Cœlestii manu insertas, eoque pacto in sancti Doctoris manus venisse: etenim familiare Cœlestio fuit, brevissimis syllogismis ad hæresim stabiliendam uti. Jansenius existimavit, easdem expositiones Pelagii ipsius manu fuisse subindè parumper immutatas, de quo nolo cùm eodem ducere contentionis funem. Porro apertis verbis ibidem peccatum originale excluditur: nam cap. 5. ista leguntur: *Quomodo potest unius delicto Adæ omnes homines condemnare, cum nec unius Christi justitiâ omnes homines justificati sint?* quo loco pluribus tradit, Adam nocuisse posteris exemplo tantùm, ac formâ, qua mors animæ, non verò corporis Adami culpam imitantibus intimatur. Et cap. 7. totum se prodit iniquis: *Insaniunt, qui de Adam per traducem asserunt ad nos venire peccatum.* Vides ergo Pelagium strenuum Rufini defensore. Præterea in eisdem commentariis universum hæresis, quam postea fufius docuit, virus evomuit. In cap. 8. laudatæ Epistolæ ad Romanos ad illa verba: *Lex enim spiritus vitæ in Christo* ait: *Notandum, quia gratiam legem appellat, & inferius: Quicumque servandum doctrinam spiritus sancti vixerunt, ipsi sunt,* qui

qui spiritu Dei aguntur; Neutrobique enim gratiam Spiritus sancti à lege, & doctrinâ distinguit. In cap. 11. vers. 7. *Electio autem consecuta est, hæc scribit: Divina Scriptura hoc habet, cum unusquisque habeat libertatem, faciendi bonum, vel malum, Deum dicat, eradere, aut dare, propterea, quia ipse est, qui dedit libertatem.* Quibus actuale Dei auxilium prorsus negavit, admittens tantum ad jutorium possibilitatis, quod idem est, ac liberum arbitrium naturæ rationali insertum. Augia stabulum purgare mallem, quam illorum commentariorum errores in indicem cogere.

Vivebat Romæ cum Pelagio, ejusdem discipulus, ac defensor Cœlestius, qui tantam sectæ operam navavit, ut *sectatores eorum*, inquit Augustinus cap. 88. de Hæres. *Cœlestiani etiam nuncupentur*, nec alio quidem nomine Pelagian in Ephesinâ Synodo damnati sunt. Scotum illum fuisse non obscure innuit Hieronymus in Proœmio lib. 3. in Jerem. ubi carpens Pelagium ait: *Ipseque minus latrat per alpinum canem grandem, & corpulentum, & qui calcibus magis possit ferire, quam dentibus; habet enim progeniem Scoticæ gentis de Britannorum vicinis, qui juxta fabulas Poëtarum instar Cerberi spirituali percucitendus est clavâ, ut æterno cum suo Magistro Putone silentio conticescat.* Quibus sanè ænigmatiis formulis describi Pelagium, ac Cœlestium rectè observavit. Baronius ad annum 410. *Tibi notes velim, Pelagium ab eodem Hieronymo mutum appellari, quod publicè pro hæresi non loquebatur*, unde idem in Epistolâ ad Cæsiphontem his hæreticò insultat: *Publicè prædica, quod secretò discipulis loqueris; Qui dicis, te habere arbitrii libertatem, quare non libere, quod sentis, loqueris.* Cœlestius verò Cerbero comparatur, hic enim palàm pro hæresi latrabat, unde ab Augustino lib. de Pecc. orig. cap. 12. *Cœlestius liberior*, Pelagius *astutior* jure merito nuncupati sunt. Marius Mercator in Commonitorio ad Pintam contra Julianum hæc scribit: *Hic Pelagius ad hæresim Cœlestius nobilis natus quidem, & illius temporis auditorialis scholasticus, sed naturæ vitio eunuchus maris utero editus.* De antiquioris Ecclesiæ Scholasticis agit Illustrissimus Suarez in nuper editâ eruditissimâ dissertatone de Origenis Hexaplis, & Octaplis pag. 77. Unde colligitur; Pelagium scholam rexisse, & quidam Romæ, ubi cæteros inter Cœlestium discipulum hæuit. Hic prima juvenia Monasterio nomen dedit, & ut acerrimo ingenio pollebat, eruditos satis libros, imberbis licet, conscripsit, audiat Gemadius *Cœlestius antequam Pelagianum dogma incurreret, imò adhuc adolescens scripsit ad parentes suos de Monasterio Epistolas in modum libellorum tres in omnibus Deum diderantibus necessarias.* Cap. 44. de Script. Eccles. Romam profectus Rufini, ac Pelagii familiaritate us recti dogmatis naufragium fecit; etenim nullum esse originale peccatum, ex Rufino se didicisse palam fassus est in Synodo Carthagenensî, ut capite sequenti referam. Hieronymus hostes semper despiciet fuerus, Pelagii, atque Cœlestii ingenium deprimi, certè de Cœlestio hæc sentit in Epistolâ laudat: *Unus discipulorum ejus, imò jam magister, & totus ductor exercitus, & contra Apostolum vas perditum non per solæismorum, & non ut sui factum, per sylphismorum viam a decurrens sic philosophatur, & dicit ut.* Verum Augustinus lib. 2. contra duas Epist. Pelag. cap. 3. vocat Cœlestium *hominem acerrimum genii, qui profectò si corrigeretur, plurimis profuisset.* Et quidam ratiocinationes ejusdem apud Augustinum in lib. de Perfectione justitiæ

Cœlestii acumen satis ostendunt. Cum verò Alaricus Româ captâ per universam Italiam populandum exercitum raperet, Pelagius, ac Cœlestius, qui ante Urbis expugnationem in longinqua secesserant, in Siciliam se receperunt, an cum Rufino Pinianum, ac Melaniam Romanorum ditissimos secuti, in incerto est, id tamen licet suspicari, eò quod Pelagius supra cæteros Rufino carus, ac Piniano amicissimus fuit.

Hoc anno 410. exeunte, vel melius initio sequentis Rufinus in Siciliâ apud Messanam ultimum diem clausit. Etenim Gothorum Rege in festis agminibus Romam adventante Pinianum ac Melaniam conjugem secutus in Siciliam transfretavit. Testatur hoc Rufinus in Epistolâ ad Ursacium, quam Henricus Valesius vir clarissimus, & de sacrâ juxta, ac profanâ Historiâ supra omne præconium optimè meritus & veteri codice exscriptam vulgavit pag. 129. animadversionum in Historiam Eusebii Cæsareensis, ubi ait: *Quantvis amantissimus filius noster Pinianus, cuius religiosum cœtum pro amore pudicitie profugum comitatur, injungat & alia &c.* Fuisse verò eundem in Siciliâ exeunte anno 410. ex his, quæ ibidem scribit, intelligitur: *Ubi fugitur, inquit, per variâ discrimina, & ne ipsa quidem absque metu habeatur exilia. In conspectu etiam, ut videbas etiam ipse, nostro barbarus, qui Rhegino oppido miscebat incendia, angustiissimo à nobis freto, ubi Italia solum Siculo dirimitur, arcebat. In his ergo posito, quæ esse ad scribendum securitas potuit?* Hæc Rheginensis territorii devastatio contigit exeunte anno 410. nam Alaricus Urbem expugnavit IX. Kal. Septembris, ut ex Miscellâ scribunt Panvinius in Fastis, ac Cardinalis Baronius, idemque ex chronographiâ Teophanis habetur. Alaricus Româ triduo post egressus Latium, Campaniam, Brutios, Apuliam, ac Calabriam denique cum victore exercitu percurrit, Urbes expugnans, diripiens, incendens. Quare Rhegium, ultimum Italiæ limitem, in fine tantum anni pervenire potuit, quo tempore adhuc superstes erat Rufinus apud Messanam ex adverso Italiæ litore, angusto pelago interfluente, Rhegii incendia prospectans. Sigonius lib. 11. de Imperio Occid. ad initia anni 411. Alaricum Rhegium invisse scribit: Baronius, qui laudatam Rufini Epistolam ad Ursacium non vidit, putavit Pinianum cum Melaniâ anno 409. in Africam ex Campaniâ transfretasse, sed ineunte anno 411. eundem in Africam delatum existimo. Etenim cum Augustinus accepisset, Albinam, Pinianum, ac Melaniam Tagastem advenisse; Epistolam 227. ad eosdem statim misit, causatus, quod, *hyeme tam horrendâ, tam in proximo constitutos invisere non poterat*; Tagastis enim Hippone Regio M. P. LIII. tantum distabat. At cum ex Scriptore vitæ Sanctæ Melaniæ Piniani uxoris apud Sarrum die 31. Decembris, & Lipomanum nostræ Veronæ Antistitem Tom. 1. ad diem 31. Januarii, constet, eosdem septem annos Tagaste degisse, antequam in Palestinam transmitterent, & ex Proœmio libri de Gratia Christi pateat, anno 418. post Majum literas ad Sanctum Doctorem ex Palestinâ eosdem misisse, quibus ille Numidarum Legatum in Synodo apud Carthaginem agens respondit, ut cap. 15. explicabitur, non obscure inferitur, eosdem ineunte anno 411. Tagastem ad Sanctum Alipium se recepisse, quod Alaricus naves ad Siciliam oppugnandam undique Rhegium contrahebat, qui sædo postea naufragio constitutus, incepta deserens paulò post è vitâ apud Cæsentiâ discessit. Scribit Olympiodorus Cod. 80. Photii, Alaricum statuâ quadam annu

Rhegium prohibuit, ne in Siciliam classem appelleret, quæ somniantis figmenta esse, nemo non videt. Alipius adhuc Monachus Augustinianus, cum ex peregrinatione Hierosolymitana in Italiam venisset, ob generis claritatem, eximiam doctrinam, ac morum integritatem cum Piniano, ac Melania amicitiam contraxerat; hinc Italiã vastatã, ac tremente Sicilia nobiles illi conjuges ad Alipium sese contulere.

Rufinum sub idem temporis apud Melsanam oblitse tradit Hieronymus in Præfatione ad librum Ezechielis, ubi alloquens Virginem Eustochium tempus mortis Rufini designat: *Ecce subito, inquit, mors mihi Panmachii, atque Marcellæ, Romanæ Urbis obsidio, multorumque fratrum, & sororum dormitio annunciata est, atque ita consternatus obstupui, ut nihil aliud diebus, ac noctibus, nisi de salute omnium cogitarem.* Et rursum: *Postquam verò clarissimum terrarum omnium lumen extinctum est, imò Romani imperii truncatum caput, & ut verius dicam, in unã Urbe totus Orbis interit, obmutuit, & filii de bonis &c.* Hieronymus diutius captæ Urbis dolore confectus manum è tabulã amovit; cum verò stylum resumpsit, jam vulnere cicatricem paulatim obductam fuisse, testatus est. Quare post annum 411. Commentaria in Ezechielẽ exorsus fuisse videtur, id rogante Eustochio, ac Rufini paulò ante morte intellectã, cui ignominie causã epitaphium ibidem inscribit. Verba ejus sunt: *Verum, quia tu indesinenter hoc flagitas, & magno vulnere cicatrix paulatim obducitur, Scorpiusque inter Enceladum, & Porphyrum Trinacriæ humo premitur, & Hydra multorum capitum contra nos aliquando sibilare cessavit.* Hunc vitæ exitum in Sicilia, quæ à veteribus Trinacria appellata fuit, Rufinus habuit, vir quidẽ eruditus, ac Paulini Nolanĩ encomiis decoratus, cujus studio insignem Eusebii Historiam Latio donatam se evoluisse Augustinus affirmavit in lib. de Hæres. c. 83. Hic tamen nimio erga Origenem, ejusque scripta amore, quo semper exarsit, non modò Hieronymi, & Epiphaniĩ Cyprii odia sibi contraxit, verum etiam Romanæ Ecclesiæ censuras meruit; inde etiam Pelagianæ sectæ fundamenta posuit, gravissimaque diffidia Orbĩ Catholico intulit. Sanctus Gelasius Papa in Romanã Synodo hanc de Rufino sententiam tulit: *Rufinus vir religiosus plurimos Ecclesiastici operis edidit libros, nonnullas etiam scripturas interpretatus est. Sed quoniam Beatus Hieronymus cum in aliquibus de arbitrii libertate notavit, illa sentimus, quæ prædictum Beatum Hieronymum sentire cognoscimus, & non solum de Rufino, sed etiam de universis, quos vir sapiens memoratus zelo Dei, & fidei religione reprehendit.* Ex quibus ultimis verbis corrigendus est Gennadius iniquus Hieronymo scriptor, dum cap. 17. eximie Rufino commendato ait, Hieronymum *emulationis* contra Rufinum *stimulo incitatum ad obloquium stylum vertisse.* Cæterum Rufinus non fuit hæreticus, licet Hieronymus eundem hæreticis annumeret, neque enim Sanctus Paulinus tam religiosam cum eodem amicitiam coluit, neque Pinianus, & Melania illum unã secum in Siciliam adduxissent, neque in suburbano Pinetĩ Monasterio degere potuissent, si palam hæresis infectus fuisset. Unde errorum suspicionem, quã apud Anastasium laboravit, Romam rediens coram Innocentio Pontifice à se procul excussit. Et quidẽ libellum, quo errores partim ab se assertos, partim sibi, ut questus est, imputatos condemnavit, inveni in antiquo codice Vaticanæ Bibliothecæ inter MSS. Palatina num. 234. in cujus voluminis initio ponitur Epistola Sancti Anastasii Papæ ad Joannem Hiero-

solymitanum contra Rufinum, ab eoque translata. Peri-archon volumina, paginã verò secundã hæc Rufini palinodia legitur.

IN C. PROPTER FIDEM.

Propter venerationem Sanctorum locorum Hierosolymarum, & Bethlehem venimus, & intelleximus, plurimos fratres in nobis scandalizari, eò quòd audierint, nos multa hæretica, & quæ contra fidem Ecclesiæ veniunt, profiteri. Itaque Deo præsentem restamus, quæ infrascripta sunt, nos ex parte sensisse per errorem, & præsentem tempore condemnare; Alia autem, in quibus falsò infamamur, nec dixisse, nec dicere, & contraria, quæ in aliis suspicamur, posuisse, atque damnasse.

I. Qui dicunt Diabolo, & Dæmonibus, & impiis, hoc est Gentilibus, Judæis, Samaritanis, omnibusque Hæreticis, exceptis Christianis, qui rectam fidem sequuntur, & sunt peccatores, pœnas eorum non esse perpetuas, anathema sint.

II. Qui dicunt, quemvis Sanctum virum, & Prophetalem, & Apostolicum sine Dei auxilio posse esse perfectum, anathema sint.

III. Qui dicunt, Christum filium Dei Deum Verbum in hominem esse mutatum, ita ut Deus Verbum esse desierit, aut hominem purum natum ex Maria secundum Pulum Samosatenum, & Photinum, & merito, atque virtutibus in Dei vocabulum profecisse, anathema sint.

IV. Qui dicunt, illud, quod scriptum est: *De die, anò, & hora nesciunt neque Angeli, neque Filius* Marc. 13. 32. juxta blasphemias Arianorum, & non propter dispensationem carnis sumptæ, anathema sint.

V. Qui dicunt, Patrem, Filium, & Spiritum sanctum, hoc est Sanctam Trinitatem, diversæ inter se esse substantiæ, & non unius potestatis, atque naturæ, anathema sint.

VI. Qui dicunt, quolibet modo, & quolibet sensu Filium Patrem non videre, anathema sint.

VII. Qui dicunt, animas nostra ex Angelorum fastigio in hæc corpora corruisse propter quædam antiqua peccata, & in isto mundogere penitentiam assumentes illa testimonia: *Viusquam humilior ego peccavi, & educ de carcere animam meam,* Ps. 118. 67. & cætera his similia, anathema sint. Ps. 141. 8.

VIII. Qui dicunt, Dominum, & Salvatorem nostrum non in nostra venisse, sed diversæ, sublimiorisque fuisse substantiæ, sic cœlestis, & non in totum sumpsisse, quod de Maria est, vel animam hominis non habuisse, vel mentem absque peccato, anathema sint.

IX. Qui dicunt, post multa sæculi, & tempora, quæ non possumus humana cogitatione comprehendere, restitutionem fieri omnium in antiquum statum, & universa ad sua redire principia, anathema sint.

X. Qui dicunt, post resurrectionem non eadem habere nos corpora, sed aerea uadam, & spiritalia, & non ejusdem naturæ cujus in sepulchro conditi sumus, licet incorruptæ, atque immortalis, anathema sint.

XI. Qui dicunt, post resurrectionis finem, & post multa tempora aboliri corpora, & reverti in usum, ut sine corporibus tantum animæ simus, quod prius fuimus, anathema sint.

XII. Qui dicunt, animas priusuisse, quàm natæ sunt, & non cum corpore secundum exemplum primi hominis à Deo quotidie fieri, anathema sint.

FINIT

FINIT DE FIDE DE NOMINE RUFINI.

Ethæc quidem in laudato codice leguntur. In his verò anathematismis reprobantur majori ex parte Origenis errores, ut legenti Epistolæ Hieronymi ad Avitum, & Epiphaniæ ad Joannem Hierosolymitanum patebit; Undè habemus Rufinum nostræ Provinciæ insignem Scriptorem, & dum viveret, Sancti Augustini amicissimum, ab omni hæreseos Origenianæ crimine se purgasse, ac in Ecclesiæ Catholicæ communione defunctum, neque enim, si secus contigisset, assertus fuisset à Sancto Gelasio *Vir religiosus*. Cum verò videam, à Hieronymo in proœmiis ad libros Ezechielis, itemque Jeremiæ, quos post Rufini mortem interpretatus est, eundem acriter perstringi, satis probabile existimo, laudatam palinodiam in Hieronymi manus non pervenisse, cur enim piis correcti hominis manibus tam severò insultasset? Utcunque res se habuerit, illud notandum est, nihil à Rufino ibidem asseri de peccato originali, quòd fortè eam sententiam, uti ejusdem postea discipulus Cœlestius dicere solebat, non ad dogma fidei pertinere, sed inter adiaphora reponendam arbitratur; Ibidem tamen in secundo anathematismo Pelagianorum dogma de gratiâ condemnatur, ut planum sit, de divinæ gratiæ ad opera pietatis præstanda necessitate, Rufinum Pelagianis olim præcivuisse, ut jure in Synodo Romanâ sub Gelasio de arbitrii libertate per semetipsam ad virtutem capeffendam sine auxilio Dei sufficente à Divo Hieronymo reprehensus asseratur.

CAPUT IV.

Cœlestius in Synodo Carthaginensi ab Aurelio Primato damnatus Ephefum pergens Presbyter consecratur. Pelagius ab Augustino, & Hieronymo scriptis confutatur. Theophilus Alexandrinus moritur.

Cum Pelagius, ac Cœlestius aliquandiu Syracusis substitissent, id enim facile suspicor, quòd vel initio hæresis ea urbs erroribus infecta fuit, in Africam se contulerunt. Indicta erat ab Honorio Imperatore, celebris illa collatio inter Catholicos, & Donatistas anno 411. cuius rei famâ commotus Pelagius, ejusque Achates Cœlestius ed fortè cursum intenderunt, quòd celebres illos Africæ Episcopos cognoscerent. Pelagius, absente Augustino, Hipponem appulit, indeque Carthaginem venit, ac paulò post in Asiam profectus est. Scribit hæc Augustinus lib. de Gestis Pel. cap. 22. *Posteaquam in Africam, inquit, venit me absente nostro, id est, Hipponensi litore exceptus est, ubi omnino nihil ab illo hujusmodi auditum est, quia & citius, quam putabatur, inde profectus est; Postmodum ejus faciem Carthagine, quantum recolo, semel, vel iterum vidi, quando curâ collationis, quam cum hæreticis Donatistis habituri eramus, occupatissimus fui, ille verò etiam ad transmarina properavit.* Ex his Augustini verbis bis in Africam Pelagium transfretasse putat Jansenius, sed non ita est, nam Hippone versus Asiam profecti Carthagine prætervehuntur, ibi verò Pelagius exscensionem fecit, celeberrimam Urbem, ac Synodi Patres invisurus. Inchoata est illa collatio Kalendis Junii in thermis Gargilianis ducentis septuagintanovem Episcopis suffragia pro Donati parte ferentibus, Catholici Antistites ducenti, & octoginta sex eo tem-

pore Carthagine numerati sunt. Tridud verò collatio duravit. Inserta legitur Tom. 4. Concl. Edit. Regiæ à pag. 101. Papii Massonis operâ primum in lucem edita, ejusdem verò compendium recitat Augustinus Tomo 7. Ex his patet, Pelagium mensè Majo Carthaginem appulisse, cum eò ex universâ Africâ Episcopi confluerent.

Pelagio interim Hierosolymam profecto, Cœlestius Carthagine substitit, statimque contrâ peccatum originale garrire occæpit præsentè adhuc Augustino, qui sanè tunc primum originis peccatum antiquari, inter quorundam colloquia se cursim intellexisse, testatus est lib. 3. de Pecc. mer. & remis. cap. 6. *Ante parvum tempus, ait, à quibusdam transitorie colloquentibus cursim mihi aures perstrictæ sunt, cum illic apud Carthaginem essemus, non idèo parvulos baptizari, ut remissionem accipiant peccatorum, sed ut sanctificentur in Christo; Quà novitate permotus, & quia oportum non fuit, ut contrâ aliquid dicerem, & non tales homines erant, de quorum essem auctoritate sollicitus, facile hoc in transitu, atque abolitis habui.* Cœlestius nova dogmata latè per Urbem spargebat plerisque suam in sententiam adductis, scholæque omnes, ac congressus novis disputationibus ebulliebant. Ille verò eum quibusdam excellentioris scientiæ homo videretur, ad Presbyterii dignitatem aucupandam subdole irrepebat, idque facile impetrasset, nisi Paulini Diaconi industriâ uti hæresis novæ magister, & accusatus, & convictus fuisset. Ista quidem recitat Augustinus Epist. 89. ad Hilarium in fol. 3. quaestio- nis: *Nec tamen hic deesse aliquos arbitror maxime apud Carthaginem, sed jam occultè mussitant, timentes Ecclesiæ fundatissimam fidem; Nam unus eorum nomine Cœlestius in ejusdem Civitatis Ecclesiâ jam ad Presbyterii honorem surrepere cæperat, sed fidelissimâ libertate fratrum propter has ipsas contrâ Christi gratiam disputationes usque ad iudicium Episcopale perductus est. Res autem referente Augustino lib. 2. de Pecc. orig. cap. 3. hoc pacto se habuit. Paulinus Diaconus indignatus novo dogmate plebem Carthaginensem infici, ac dissidiis cuncta compleri, Cœlestium novarum dissensionum, ac doctrinam auctorem ad Aurelium Primate Carthaginensem, aliosque Collegas Synodum vere novo de more celebrantes detulit. Accitus ille in iudicium, objiciente Paulino, negasse ipsum originis peccatum, respondit: *Dixi de traduce peccati, me dubium esse, ita tamen, ut, cui donavit Deus gratiam peritiam, consentiam, quia diversa ab eis audivi, qui utique in Ecclesiâ Catholica constituti sunt Presbyteri.* Instante verò Paulino, ut auctorum nomina produceret, respondit: *Sanctus Presbyter Rufinus, Romæ qui mansit cum Sancto Pammachio; Ego audivi illum dicentem, quia tradux peccati non sit; Urgenti verò accusatori, ut alios quoque nominaret, indignatus respondit: Non tibi sufficit unus Sacerdos? Errores, quorum Paulinus Cœlestium accusavit, recitat Augustinus lib. de Gestis Pel. cap. 11. Primo, Alam mortalem factum, qui sive peccaret, sive non peccaret, moriturus esset. 2. Quoniam peccatum Ale ipsum solum læserit, & non genus humanum. 3. Quoniam lex sic mittit ad regnum, quemadmodum Evangelium. 4. Quòd ante adventum Christi fuerunt homines sine peccato. 5. Quoniam infantes nuper nati in illo statu sunt, in quo Alam fuit ante prævaricationem. 6. Quoniam neque per mortem, vel prævaricationem Ale omne genus hominum moritur, neque per resurrectionem Christi omne genus hominum resurgit. Septimum etiam hunc errorem: *Hominem posse esse sine peccato, & mandata Dni facile custodire, si velit.***